

Для 1 курсу ІТФ:

Дисципліна: «УКРАЇНСЬКА НАРОДНА МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ»

Тема: Обряди і пісні Зелених свят (Трійці).

План:

1. **Троїцький тиждень** як останній період весни і перехід від весни до літа.
 - 1.1. Народне і християнське (православне) тлумачення свята.
 - 1.2. Зелена неділя, Гряна неділя, Русальний тиждень, Тройца – варіанти народних назв.
 - 1.3. Символічний сенс народних троїцьких ритуалів, їх спільні елементи, зв'язок з природою і потойбічним світом, сонцем і водою.
2. **Народна обрядовість** періоду Зелених свят.
 - 2.1. **Водіння Куста** на Західному Поліссі – відвідування кладовища і ритуальний похорон.
 - 2.2. **Русалка** як головний персонаж Зелених свят, її подвійна сутність і заборони, пов'язані з русалками, ритуальні дії на вшанування померлих-русалок.
 - 2.3. Обряд **проводів русалок** у понеділок після Трійці – на Київському та Чернігівському Поліссі.
3. **Музичне наповнення** Троїцького тижня.
 - 3.1. Повна відсутність церковних елементів в обрядах, пісенних текстах і музичній стилістиці троїцьких пісень.
 - 3.2. Музично-вокальні компоненти троїцьких обрядів на Західному Поліссі (північ Рівненщини):
 - 3.2.1. Групові голосіння селян на кладовищі.
 - 3.2.2. Троїцькі=**Кустові пісні** – їх зміст і функція. Характер виконання і фактура. Політекстовість і мономелодичність.
 - 3.2.3. Композиційна структура, ритміка і ладомелодичний склад кустових пісень.
 - 3.3. **Русальні пісні** – їх функція і зміст текстів.
 - 3.3.1. Два основні русальні наспіви на Київському Поліссі. Їх ритмо- і композиційна форма: 1) $5_8 3_5^2$ (22224/224// → 1111124/11114// – «Проведу я русалочку аж у щирий бор»; 2) R4/66/R2 (2222//111111/111111//44//) – «Рано, рано Да зйду на гору, Да зйду на гору. Рано».
 - 3.3.2. Характер виконання і фактура русальних пісень.
 - 3.3.3. **Грянні пісні** = особливий тип русальних пісень на Східному Поліссі (Чернігівщина). Ямбічний тип ритміки і композиція з

приспівом: 66R56 (112121/112121//22121/112121//) – «Ярова
пшаніца колосом колосить, Ой рано-рано, колосом колосить».

3.3.4. Зміст текстів, характер виконання і фактура грянних пісень.

Література:

1. Єфремов Є. Веснянки // Історія української музики. – т. 1. Кн. 1. Народна музика. – Київ, 2016. – С. 56;
2. Єфремов Є. Русальні пісні на Київському Поліссі // Полісся: Мова, культура, історія. – Матеріали міжнародної конференції. – Київ, 1996. – С. 404–411;
3. Соколова В.К. Весенне-летние календарные обряды русских, украинцев и белоруссов. – Москва, 1979. – С. 188–226.

Звукові матеріали:

Пісенний мінімум–2017: Обрядові пісні: Папка 3 «Трійця».

Практичне завдання:

Вивчити напам'ять русальну і кустову пісні з Пісенного мінімуму і скласти аналітичну таблицю на їх основі.